

ভাৰত চৰকাৰ
বিধি আৰু ন্যায় মন্তালয়

হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ অধিনিয়ম, ১৯৫৬
(১৯৫৬ ব ৩০ নং অধিনিয়ম)
[১ এপ্ৰিল, ১৯৯০ তাৰিখে যথা বিদ্যমান]

The Hindu Succession Act, 1956
(Act No. 30 of 1956)
[As on the 1st April, 1990]

ভাৰত চৰকাৰৰ হকে, অসম চৰকাৰ (বিধান বিভাগ) ৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু
অসম চৰকাৰী ছপাশালত মুদ্ৰিত, গুৱাহাটী - ২১

পাঠনি

১ এপ্রিল, ১৯৯০ তাৰিখে যথা বিদ্যমান হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ অধিনিয়ম, ১৯৫৬ (১৯৫৬ৰ ৩০ নং)ৰ এই সংস্কৰণত এই অধিনিয়মৰ অসমীয়াত প্ৰাধিকৃত অনূবাদ আছে আৰু এই অসমীয়া অনূবাদ ৭/৯/১৯৯০ তাৰিখৰ ভাৰতৰ ৰাজপত্ৰ, অসাধাৰণ, ভাগ-৬, অনূভাগ-১, নং ১, খণ্ড ১ৰ পৃষ্ঠা ৩৩ৰ পৰা ৪২ত প্ৰকাশিত হৈছিল।

প্ৰাধিকৃত পাঠ (কেন্দ্ৰীয় বিধি) অধিনিয়ম, ১৯৭৩ৰ ধাৰা ২ৰ খণ্ড (ক)ৰ অধীনত ৰাষ্ট্ৰপতিৰ প্ৰাধিকাৰাধীনে অসমীয়াত এই প্ৰাধিকৃত অনূবাদ প্ৰকাশ কৰা হৈছিল আৰু এনেদৰে প্ৰকাশ হোৱাত অসমীয়াত এই অধিনিয়মৰ প্ৰাধিকৃত পাঠৰূপে গণ্য হ'ব।

PREFACE

This edition of the Hindu Succession Act, 1956 (30 of 1956) as on the 1st April, 1990 contains the authorised translation of that Act in Assamese and the same was published in the Gazette of India, Extraordinary, part VI, Section 1, No. 1, Vol. 1 dated 7th September, 1990 on Pages 33 to 42.

This authorised translation in Assamese was published under the Authority of the President under clause (a) of section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 and on such publication, it became the authoritative texts of the Act in Assamese.

New Delhi
Date—23-10-90

V. S. RAMA DEVI,
Secretary to the Govt. of India.

হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ অৰ্ধানিয়ম, ১৯৫৬

ধাৰা সনূহৰ ক্ৰম

অধ্যায় ১

প্ৰাৰম্ভিক

ধাৰাসমূহ—

- ১। সংক্ষিপ্ত নাম আৰু বিস্তাৰ ।
- ২। অৰ্ধানিয়মৰ প্ৰয়োগ ।
- ৩। পৰিভাষা আৰু নিৰ্বচন সমূহ ।
- ৪। অৰ্ধানিয়মৰ অধ্যাবোহী প্ৰভাৱ ।

অধ্যায়—২

ইচ্ছাপত্ৰবিহীন উত্তৰাধিকাৰ

সাধাৰণ

- ৫। অৰ্ধানিয়মখন কিছমান সম্পত্তি নাখাটিব ।
- ৬। সহদায়ী সম্পত্তি থকা স্বাৰ্থৰ অৱগমন ।
- ৭। তাৰবাদ, তাৰাজী, কুটন্ব, কাবাৰ, বা ইমলনৰ সম্পত্তি থকা স্বাৰ্থৰ অৱগমন ।
- ৮। পুত্ৰৰ ক্ষেত্ৰত অৱগমনৰ সাধাৰণ নিয়ম ।
- ৯। অননুচীত ভুক্ত বাৰিচ সকলৰ মাজত উত্তৰাধিকাৰ ক্ৰম ।
- ১০। অননুচীত শ্ৰেণী ১ ভুক্ত বাৰিচ সকলৰ মাজত সম্পত্তি বিতৰণ ।
- ১১। অননুচীত শ্ৰেণী ২ ভুক্ত বাৰিচ সকলৰ মাজত সম্পত্তি বিতৰণ ।
- ১২। গোত্ৰজসকল আৰু বংশসকলৰ মাজত উত্তৰাধিকাৰ ক্ৰম ।
- ১৩। মাত্ৰাৰ সংগণনা ।
- ১৪। হিন্দু নাৰীৰ সম্পত্তি তেওঁৰ পকাপকি নিজা সম্পত্তি ।
- ১৫। হিন্দু নাৰীৰ ক্ষেত্ৰত উত্তৰাধিকাৰ সাধাৰণ নিয়ম ।
- ১৬। হিন্দু নাৰীৰ বাৰিচ সকলৰ মাজত বিতৰণ উত্তৰাধিকাৰ ক্ৰম আৰু প্ৰণালী ।
- ১৭। মৰদশাস্ত্ৰীয় আৰু এলীয়া সন্তান বিধিৰ দ্বাৰা শাসিত ব্যক্তি সকলৰ বিষয়ত বিশেষ উপবন্ধ ।

উত্তৰাধিকাৰ বিষয়ত সাধাৰণ উপবন্ধসমূহ

- ১৮। অধিবক্তাৰ ওপৰত পূৰ্ণ বৃত্তই অগ্ৰাধিকাৰ পাব ।
- ১৯। দুই বা অধিক বাৰিচৰ উত্তৰাধিকাৰ ধৰণ ।
- ২০। গৰ্ভস্থ সন্তানৰ অধিকাৰ ।
- ২১। একে সময়তে হোৱা মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত পূৰ্বৰ ধাৰণা ।

- ২২। কিছুমান ক্ষেত্ৰত সম্পত্তি আহৰণ কৰাৰ অগ্ৰমান্য অধিকাৰ ।
 ২৩। নিবাস গৃহৰ বিষয়ত বিশেষ উপবন্ধ ।
 ২৪। পুনৰ্নিৰ্বাহ কৰা কিছুমান বিধৱাই বিধৱা স্বৰূপে উত্তৰাধিকাৰ ন্যাপন
 পাৰে ।
 ২৫। হত্যাকাৰী অহঁতা বিজিত ।
 ২৬। ধৰ্ম্মান্তৰ গ্ৰহণকাৰীৰ বংশধৰ সকল অহঁতা বিজিত ।
 ২৭। যোঁতমা ৱাৰিচ উত্তৰাধিকাৰৰ অহঁতা বিজিত হয় তেঁতমা ।
 ২৮। বোগ, ক্ৰটি আদিয়ে অহঁতা বিজিত নকৰে ।

ৰাজগামিহ

- ২৯। ৱাৰিচৰ অভাৱ ।

অধ্যায়—৩

ইচ্ছাপত্ৰযোগে উত্তৰাধিকাৰ

- ৩০। ইচ্ছাপত্ৰ যোগে উত্তৰাধিকাৰ ।

অধ্যায়—৪

নিবসন

- ৩১। [নিবসিত]

অনুসূচী— শ্ৰেণী ১ আৰু শ্ৰেণী ২ ৰ ৱাৰিচ সকল ।

হিন্দু উত্তরাধিকার অধিনিয়ম, ১৯৫৬

(১৯৫৬ চনৰ ৩০ নং অধিনিয়ম)

(১ এপ্রিল, ১৯৯০ তাৰিখে যথা বিদ্যমান)

[১৭ জুন, ১৯৫৬]

হিন্দু সকলৰ মাজত ইচ্ছাপূৰ্ণহীন উত্তরাধিকার সম্পৰ্কীয় বিবিধ সংশোধন আৰু সংহিতাবদ্ধ কৰণৰে এখন অধিনিয়ম।
ভাৰত গণৰাজ্যৰ সপ্তম বৰ্ষত সংসদৰ দ্বাৰা নিম্নলিখিত ভাবে অধিনিয়মিত হওক :-

অধ্যায় ১

প্ৰাৰম্ভিক

সংক্ষিপ্ত নাম
আৰু বিস্তাৰ।

১। (১) এই অধিনিয়মৰ নাম হিন্দু উত্তরাধিকার অধিনিয়ম, ১৯৫৬।

(২) জন্ম, আৰু কাশ্মীৰ ৰাজ্যৰ বাহিৰে সমগ্ৰ ভাৰতলৈ ই বিস্তৃত হব।

অধিনিয়মৰ প্ৰয়োগ।

২। (১) এই অধিনিয়ম নিম্নলিখিত সমূহ ব্যক্তিৰ -

(ক) ধৰ্মত যি হিন্দু, বৌদ্ধ, জৈন বা শিখ, তেনে কোনো ব্যক্তি, আৰু
অন্য কোনো ব্যক্তি সকলকে ধৰি যি কোনো প্ৰকাৰৰ বা বিকায়িত ৰূপে হিন্দু তেনে
বি কোনো ব্যক্তি,

(খ) ধৰ্মত যি বৌদ্ধ, জৈন বা শিখ, তেনে কোনো ব্যক্তি, আৰু

(গ) ধৰ্মত যি মুছলমান, খ্ৰীষ্টীয়ান, পাৰ্চী বা ইহুদী নহয়- তেনে
অন্য কোনো ব্যক্তি যদিহে এইটো প্ৰমাণিত নহয় যে এই অধিনিয়ম পাবিত
নহলে ইয়াত প্ৰাৰম্ভিত যি কোনো প্ৰকল্পৰ বিষয়ে তেনে কোনো ব্যক্তি হিন্দু
বিধিৰ দ্বাৰা বা সেই বিধিৰ অংশ স্বৰূপে কোনো প্ৰথা বা ৰীতিৰ দ্বাৰা
শাসিত নহ'লহে তেনে।

স্পষ্টীকৰণ- নিম্নলিখিত ব্যক্তিসকল ধৰ্মত যথা ক্ষেত্ৰত হিন্দু, বৌদ্ধ,
জৈন বা শিখ :-

(ক) বৈধই হওক বা অবৈধই হওক যি কোনো সন্তান যাব পিতা-মাতা
দ্বয়ো ধৰ্মত হিন্দু, বৌদ্ধ, জৈন বা শিখ ;

(খ) বৈধই হওক বা অবৈধই হওক যি কোনো সন্তান যাব পিতা-মাতাৰ
ভিতৰত এজন ধৰ্মত হিন্দু, বৌদ্ধ, জৈন বা শিখ আৰু তেনে পিতা-মাতা বা
যি জনজাতি সম্প্ৰদায়, খণ্ড বা বংশৰ এজন হৈ আছে বা আছিল তাৰ এজন
হিচাবে হাক ডাঙৰ-দীঘল কৰা হয় ;

(গ) হিন্দু, বৌদ্ধ বা জৈন ধৰ্মলৈ ধৰ্মান্তৰিত বা পুনঃ- ধৰ্মান্তৰিত
যি কোনো ব্যক্তি।

(২) উপধাৰা (১) ৰ যিহকে থাকক প্ৰাণে এই অধিনিয়মৰ অন্তৰ্গত
একোৱেই সংবিধানৰ ৩৬৬ আৰু ৩৬৭ (২) ৰ অধীনৰ ভিতৰত পৰা
যি কোনো অসংস্ৰুচিত জনজাতিৰ ক্ষেত্ৰত শাখাটিৰ যদিহে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে
ৰাজপত্ৰত অধিসূচনাৰ দ্বাৰা অন্যথা নিৰ্দেশ নিদিয়ে।

পৰিভাষা আৰু নিৰ্বচন
সমূহ ।

(৩) এই অধিনিয়মৰ যি কোনো অংশত থকা 'হিন্দু' উক্তিৰ এনে অর্থ কৰা হ'ব যেন এই এনে ব্যক্তিকো সামৰে যি যদিও হিন্দু ধৰ্মাৱলম্বী নহয় তথাপি এনে ব্যক্তি যাব পাও এই ধাৰাৰ অন্তৰ্গত উপবন্ধ সমূহৰ গুণে এই অধিনিয়মত থাকে ।

৩। (১) প্ৰসংগত অন্যথা প্ৰয়োজন নাথাকিলে এই অধিনিয়মত—

(ক) 'গোত্ৰজ'— এজন ব্যক্তিক আন এজনৰ 'গোত্ৰজ' বুলি কোৱা হয় যদি পূৰ্বকৈ পদব্ৰহ্ম সূত্ৰে বক্তৃতা দ্বাৰা বা দত্তকৰ দ্বাৰা ইজনৰ লগত সিজন সন্নিবিষ্ট হয় ;

(খ) 'এলীয় সন্তান বিধি' এই সকল ব্যক্তিৰ ওপৰত প্ৰযোজ্য বিধিৰ প্ৰতিষ্ঠিত ব্ৰজ্য যি সকল এই অধিনিয়ম পাৰিত নোহোৱা হলে এই অধিনিয়মত যি বিলাক প্ৰকল্পৰ বিষয়ত উপবন্ধ কৰা হৈছে সেই বিলাক বিষয়ত ৰাষ্ট্ৰীয় এলীয় সন্তান অধিনিয়ম, ১৯৪৯ ৰ দ্বাৰা বা প্ৰথাগত এলীয় বিধিৰ দ্বাৰা শাসিত হ'লহেঁতেন ;

(গ) 'বংশ'— এজন ব্যক্তি আন এজনৰ 'বংশ' হয় বুলি কোৱা হয় যদি দুয়োজন বক্তৃতা বা দত্তকৰ দ্বাৰা সন্নিবিষ্ট হয়, কিন্তু পূৰ্বকৈ কেৱল পদব্ৰহ্ম সূত্ৰে নহয় ;

(ঘ) 'প্ৰথা' আৰু 'ৰীতি' উক্তিয়ে এনে কোনো বিষয়ক ব্ৰজ্য যি দীৰ্ঘদিন একে লেখাৰিয়ে আৰু একেগোটিয়াকৈ অনুপালিত হৈ থাকি যি কোনো স্থানীয় এলেকা, জনজাতি সম্প্ৰদায়, ধৰ্ম বা পৰিয়ালৰ হিন্দু সকলৰ মাজত বিধিৰ বল পাইছে ;

পব্ৰহ্ম নিয়মটো নিশ্চিত হয় আৰু অস্বীকৃতকৰ বা লোকস্বীতিৰ বিৰোধী নহয় ; আৰু

উপবন্ধ, কেৱল এটা পৰিয়ালত প্ৰযোজ্য কোনো এক নিয়মৰ ক্ষেত্ৰত যদিহে পৰিয়ালটোৱে ইয়াক এৰি দিয়া নাই ;

(ঙ) 'পূৰ্ণবক্ত' 'অৰ্ধবক্ত' আৰু 'সহোদৰ বক্ত'

(i) দুজন ব্যক্তি ইজনৰ লগত সিজন পূৰ্ণ বক্ত'ৰ দ্বাৰা সন্নিবিষ্ট বোলা হয় যেতিয়া তেওঁলোক একে গৰাকী পত্নীৰ দ্বাৰা একেজন উপৰিপদব্ৰহ্মৰ বংশধৰ হয় আৰু 'অৰ্ধবক্ত'ৰ দ্বাৰা সন্নিবিষ্ট বোলা হয় যেতিয়া তেওঁলোক বেলেগ বেলেগ পত্নীৰ দ্বাৰা একেজন উপৰিপদব্ৰহ্মৰ বংশধৰ হয় ;

(ii) দুজন ব্যক্তি ইজনৰ লগত সিজন 'সহোদৰ বক্ত'ৰ দ্বাৰা সন্নিবিষ্ট বোলা হয় যেতিয়া তেওঁলোক বেলেগ বেলেগ পতিৰ যোগে একেগৰাকী নাৰী উপৰিপদব্ৰহ্মৰ বংশধৰ হয় ;

স্পষ্টীকৰণ— এই খণ্ডত 'উপৰিপদব্ৰহ্ম' পিতাকক আৰু 'নাৰী উপৰিপদব্ৰহ্ম' মাককো সামৰিছে ।

(চ) 'ৱাৰিচে' পদব্ৰহ্মই হওক বা স্ত্ৰীয়েই হওক এনে কোনো ব্যক্তিক ব্ৰজ্যইছে— যি এই অধিনিয়মৰ অধীনত এজন ইচ্ছাপত্ৰবিহীন লোকৰ সম্পত্তিৰ উত্তৰাধিকাৰী হ'বলৈ সক্ষম ;

(ছ) 'ইচ্ছাপত্ৰবিহীন'— এজন ব্যক্তি সেই সম্পত্তিৰ সম্পৰ্কত ইচ্ছাপত্ৰবিহীন বুলিলে মৃত্যু হোৱা বুলি পৰিগণিত হয়— যেতিয়া ইচ্ছাপত্ৰ দ্বাৰা সেই সম্পত্তিৰ ৰক্ষা নকৰাকৈ তেওঁৰ বা তাইৰ মৃত্যু হয় ;

(জ) 'মৰুমাক্ৰাট্ৰিয়ম বিধি'— এই নিশ্চলিখিত ব্যক্তি সমূহত এটা বিধিৰ প্ৰতিষ্ঠিত ব্ৰজ্য—

(ক) যি এই অধিনিয়মখন পাৰিত নোহোৱা হলে এই অধিনিয়মত উপবন্ধ কৰা প্ৰকল্পসমূহৰ বিষয়ত মাদ্ৰাজ মৰুমাক্ৰাট্ৰিয়ম অধিনিয়ম, ১৯৩২ ত্ৰিবাংকুৰ নাম্মাৰ অধিনিয়ম ; ত্ৰিবাংকুৰ ইৰা অধিনিয়ম ; ত্ৰিবাংকুৰ নজীনিউ ৰেংগালা অধিনিয়ম ; ত্ৰিবাংকুৰ ক্ষত্ৰিয় অধিনিয়ম ; ত্ৰিবাংকুৰ কৃষ্ণাণনৰক মৰুমাক্ৰাট্ৰিয়ম অধিনিয়ম ; বা কোচিন নাম্মাৰ অধিনিয়মৰ দ্বাৰা শাসিত হ'লহেঁতেন ; বা

(খ) যি সম্প্রদায়ৰ সদস্য সকল বহুলাংশে ত্ৰিবাংকুৰ কোচিন বা ১৯৫৬ চনৰ ১ নবেম্বৰ তাৰিখৰ অব্যাহিত পূৰ্বে যেনেকৈ আছিল সেই মাদ্ৰাজত বসতি কৰি তেনে কোনো সম্প্রদায়ৰ যি অন্তর্ভুক্তি আৰু যি এই অধিনিয়ম পাৰিত নোহোৱা হলে এই অধিনিয়মত উপবন্ধ কৰা হোৱা প্ৰকল্প সমূহৰ বিষয়ত এনে কোনো বাৰিচী পদ্ধতিৰ দ্বাৰা শাসিত হ'লহে তেনে যি পদ্ধতিত বংশানুক্রমে স্ত্ৰীসূত্ৰে গণনা কৰা হয়, কিন্তু 'এলীয়া সম্প্রদায়' বিধিক অন্তর্ভুক্ত নকৰে ;

(বা) 'নামদ্ৰি বিধিয়ে' সেই সকল ব্যক্তিৰ ওপৰত প্ৰযোজ্য বিধিক বজাৰ যি সকল এই অধিনিয়ম পাৰিত নোহোৱা হলে এই অধিনিয়মত যি-বিলাক প্ৰকল্পী বিষয়ত উপবন্ধ কৰা হৈছে সেই বিলাকৰ বিষয়ত মাদ্ৰাজ নামদ্ৰি অধিনিয়ম, ১৯৩২ ; কোচিন নামদ্ৰি অধিনিয়ম বা ত্ৰিবাংকুৰ মালয়ালী ব্ৰাহ্মণ অধিনিয়মৰ দ্বাৰা শাসিত হ'লহে তেনে ;

(গে) 'সম্বন্ধিত'— ই বৈধ সম্পৰ্কিতাৰ দ্বাৰা সম্বন্ধিতক বজায় :

পৰন্তু অবিধ সম্প্রদায়সকলৰ তেওঁলোকৰ মাকৰ লগত আৰু পৰস্পৰ ইজনে সিজনে সম্বন্ধিত বুলি পৰিগণিত হ'ব আৰু তেওঁলোকৰ বৈধ বংশধৰ সকল তেওঁলোকৰ লগত আৰু পৰস্পৰ ইজনে সিজনে সম্বন্ধিত বুলি পৰিগণিত হ'ব; আৰু সম্বন্ধ ব্যক্ত কৰা বা সম্বন্ধীয়কক বজোৱা যি কোনো শব্দত তদনুসাৰে হ'ব ।

(২) এই অধিনিয়মত প্ৰসঙ্গত অন্যথা প্ৰয়োজন নাথাকিলে পুংলিঙ্গ বজোৱা শব্দই নাৰীক অন্তর্ভুক্ত নকৰিব ।

অধিনিয়মৰ অধ্যাবোহী
প্ৰভাৱ ।

৪। (১) এই অধিনিয়মত অন্যথা ব্যক্তভাৱে উপবন্ধিত হোৱাৰ ব্যতিৰেকে,—

(ক) যিবিলাক প্ৰকল্পৰ বাবে এই অধিনিয়মত উপবন্ধ কৰা হৈছে সেই বিলাকৰ যি কোনো বিষয়ত এই অধিনিয়মত প্ৰাৰম্ভণৰ অব্যাহিত পূৰ্বে বলবত্ থকা হিন্দু বিধিৰ কোনো পাঠ, নিয়ম বা নিৰ্বেচন বা সেই বিধিৰ অংশস্বৰূপে কোনো প্ৰথা বা বীতিৰ কাৰ্যকাৰিতা নোহোৱা হ'ব ;

(খ) এই অধিনিয়মৰ প্ৰাৰম্ভণৰ অব্যাহিত পূৰ্বে বলবত্ থকা অন্য যি কোনো বিধি যিমান দূৰলৈকে—সি এই অধিনিয়মৰ অন্তর্ভুক্ত উপবন্ধ সমূহৰ লগত অসঙ্গত হয়—সিমানখিনিমলৈ সি নথটা হ'ব ।

(২) সন্দেহ দূৰীকৰণার্থে ইয়াৰ দ্বাৰা ঘোষিত হ'ল যে এই অধিনিয়মৰ অন্তর্গত একোৱেই খেতিৰ মাটিৰ খণ্ডিতকৰণ নিবাবণৰ বাবে বা তেনে মাটিৰ সম্পত্তিৰ সৰ্ব্বোচ্চ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ বা বায়তীস্বত্বৰ অৱগমনৰ বাবে উপবন্ধ কৰা তৎকালীন বলবত্ কোনো বিধিৰ উপবন্ধ সমূহত প্ৰভাৱিত কৰা বুলি গণ্য কৰা নহ'ব ।

অধ্যায় ২

ইচ্ছাপত্ৰবিহীন উত্তৰাধিকাৰ

সাধাৰণ

৫। এই অধিনিয়ম নিৰ্ণায়িত সমূহত খাটিৰ—

অধিনিয়মখন কিছুমান
সম্পত্তিত নাথাকিব ।

(১) তেনে কোনো সম্পত্তি যাৰ উত্তৰাধিকাৰ বিশেষ বিবাহ অধিনিয়ম, ১৯৫৪ ৰ ধাৰা ২১ ত থকা উপবন্ধ সমূহৰ কাৰণত ভাৰতীয় উত্তৰাধিকাৰ অধিনিয়ম, ১৯২৫ ৰ দ্বাৰা বিনিয়মিত হয় ;

(১।) কোনো দেশীয় ৰাজ্যৰ শাসনকৰ্তাই ভাৰত চৰকাৰৰ সৈতে আবন্দ হোৱা কোনো নিৰ্বন্ধন বা চুক্তিৰ চতসমূহ অথবা এই অধিনিয়মৰ প্ৰাৰম্ভণৰ আগতে পাৰিত কৰা কোনো অধিনিয়মত চতসমূহ অনন্যায়ী অকল-শৰীয়া এজস বাৰিচলৈ অৱগামী হয় তেনে কোনো খাত-পাম ;

(১।।) বলয়মা টম্পুৰাল কোৱিলগাম খাত আৰু কোচিনৰ মহাৰাজাই জাৰি কৰা ২৯ জুন, ১৯৪৯ তাৰিখৰ যোগণা (১৯২৪ৰ ৯) দ্বাৰা প্ৰদত্ত ক্ষমতাৰ আধাৰত ৰাজকাৰ্যে প্ৰশাসন বোৰ্ডৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত ৰাজকাৰ্যে শ্ৰীঞ্জি ।

অনুসূচীত শ্রেণী ২ ভুক্ত ১১। ইচ্ছাপত্রবিহীন সম্পত্তি অনুসূচীত শ্রেণী ২ৰ যি কোনো বাৰিচ সকলৰ মাজত প্ৰবিষ্ট বিনিৰ্দিষ্ট বাৰিচসকলৰ মাজত এনেকৈ ভাগ কৰা হব যাতে সম্পত্তিৰ বিতৰণ। তেওঁলোকে সমান সমান অংশ পাব।

গোত্রজ সকল ১২। যথাক্ৰমে 'গোত্রজ' আৰু 'বংশ' সকলৰ মাজত উত্তৰাধিকাৰৰ ক্ৰম আৰু বংশসকলৰ মাজত ইয়াৰ তলত দিয়া অগ্ৰাধিকাৰ নিয়মাৱলী অনুসাবে নিৰ্ণীত হব :-
উত্তৰাধিকাৰৰ ক্ৰম।

নিয়ম ১- দৰ্জন বাৰিচৰ ভিতৰত যিজনৰ উদ্বৰ্গামী পদবৰ্য কম সংখ্যক আছে বা নাই তেওঁক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া হব।

নিয়ম ২- যি ক্ষেত্ৰত উদ্বৰ্গামী পদবৰ্য সংখ্যা একে বা সমূলি নাই যিজনৰ নিম্নগামী পদবৰ্য কম সংখ্যক বা সমূলি নাই তেওঁক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া হব।

নিয়ম ৩- যি ক্ষেত্ৰত কোনোজন বাৰিচেই নিয়ম ১ বা নিয়ম ২ ৰ অধীনত ইজনৰ ওপৰত অগ্ৰাধিকাৰ পাবলৈ স্বত্ববান নহয় তেনে ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকে একেলগে পাব।

মাত্ৰাৰ সংগণনা।

১৩। (১) গোত্রজ আৰু বংশ সকলৰ মাজত উত্তৰাধিকাৰৰ ক্ৰম নিৰ্ণয়ৰ উপশ্ৰেণীত সম্পৰ্ক যথা ক্ষেত্ৰত ওপৰ ফালৰ মাত্ৰা বা তলৰ ফালৰ মাত্ৰা বা দক্ষিণেই অনুসাবে ইচ্ছাপত্রবিহীন পৰা বাৰিচ সকললৈ সম্পৰ্কৰ সংগণনা হব।

(২) ওপৰ ফালৰ মাত্ৰা আৰু তল ফালৰ মাত্ৰাৰ সংগণনা ইচ্ছাপত্রবিহীন জনকো ধৰিলে কৰা হব।

(৩) প্ৰত্যেক পদবৰ্যৰে একমাত্ৰা গঠিত ওপৰ ফালৰে হওক বা তলৰ ফালৰে হওক।

হিন্দু নাৰীৰ সম্পত্তি তেওঁৰ পৰ্যাপক নিজ সম্পত্তি।

১৪। (১) এই অধিনিয়মৰ প্ৰাৰম্ভণৰ আগতেই আহৰণ কৰা হওক বা গিছতেই আহৰণ কৰা হওক এগৰাকী হিন্দু নাৰীৰ দখলত থকা যি কোনো সম্পত্তি তেওঁ তাৰ সম্পূৰ্ণ গৰাকী হিচাবে ধাৰণ কৰিব, সন্নিহিত গৰাকী হিচাবে নহয়।

স্পৰ্শীকৰণ- এই উপধাৰাত সম্পত্তি বৰ্ণিলে হিন্দু নাৰীয়ে বাৰিচসকলে বা ইচ্ছাপত্র দ্বাৰা ভাগ বাটোৱাৰা বা ভবন-পোষণৰ বন্দি বা ভবন-পোষণৰ পাব লগা বাকী হিচাবে বা বিয়াৰ আগতে বা বিয়াতে বা বিয়াৰ পাচতে হওক দানৰ পৰা, বা নিজৰ কৌশল বা পৰিশ্ৰমৰ দ্বাৰা বা ক্ৰম যোগে বা চিৰভোগৰ দ্বাৰা বা অন্য যি কোনো ধৰণে আহৰণ কৰা হোৱাৰ আৰু অহাৰ দ্বয়ো প্ৰকাৰৰ সম্পত্তি আৰু এই অধিনিয়মৰ প্ৰাৰম্ভণৰ অৰ্হিত পূৰ্বে তেওঁ স্বী ধন হিচাবে ধাৰণ কৰা যি কোনো সম্পত্তিও তাৰ ভিতৰত পৰিব।

(২) উপধাৰা (১) ত থকা একোৱেই দাশ সূত্ৰে, বা ইচ্ছাপত্রৰ অধীনত বা জান যি কোনো লেখ্যৰ দ্বাৰা বা দেৱানী আদালতৰ কোনো ডিক্ৰী বা হুকুমৰ অধীনত বা কোনো পৃষ্ঠাটোৰ অধীনত আহৰণ কৰা যি কোনো সম্পত্তিৰ ওপৰত যি ক্ষেত্ৰত সেই দান, ইচ্ছাপত্র বা অন্য লেখা বা ডিক্ৰী, হুকুম বা পৃষ্ঠাটোৰ নিবন্ধন সমূহে সেই সম্পত্তিত সীমাবদ্ধ স্বত্বস্বামিত্বহে বিহিত কৰে।

হিন্দু নাৰীৰ ক্ষেত্ৰত উত্তৰাধিকাৰৰ সাধাৰণ নিয়ম।

১৫। ইচ্ছা পত্রবিহীন ভাবে মৃত্যু হোৱা এগৰাকী হিন্দু নাৰীৰ সম্পত্তিৰ নিয়ম ১৬ ত দিয়া নিয়মাৱলী অনুসাবে নিম্নলিখিত সকললৈ অৰ্হণ কৰিব -

- (ক) প্ৰথমতে, পত্নী সকল আৰু কন্যা সকল (যি কোনো পূৰ্বমতে পত্নী বা কন্যাৰ লৰা-ছোৱালী সকলকে ধৰি) আৰু পিতৃ ;
- (খ) দ্বিতীয়তে, পিতৃৰ বাৰিচ সকল ;
- (গ) তৃতীয়তে, মাতা বা পিতৃ ;
- (ঘ) চতুৰ্থতে, পিতৃৰ বাৰিচ সকল ; আৰু
- (ঙ) শেষত মাতৃৰ বাৰিচ সকল ;

(২) উপধাৰা (১) ত যিহকে থাকক লাগে—

(ক) হিন্দু, মাৰীয়ে তেওঁৰ পিতা বা মাতাৰ পৰা হাৰিচসূত্ৰে পোৱা যি কোনো সম্পত্তি মৃতকৰ পুত্ৰ বা কন্যাৰ (পূৰ্ব মৃত পুত্ৰ বা কন্যাৰ লৰা ছোৱালী সকলোকে ধৰি) অবিহনে উপধাৰা (১)ত বিনিৰ্দিষ্ট ক্ৰমত তাত উল্লিখিত অন্যান্য হাৰিচ সকললৈ অৱগমিত নহ'ব, পতিৰ হাৰিচ সকললৈহে হ'ব ।

হিন্দুমাৰীয়ে হাৰিচ
সকলৰ মাজত
বিতৰণৰ উত্তৰাধিকাৰ
ক্ৰম আৰু প্ৰণালী ।

১৬। ধাৰা ১৫ ত উল্লিখিত হাৰিচ সকলৰ ভিতৰত উত্তৰাধিকাৰ ক্ৰম আৰু সেই হাৰিচ সকলৰ মাজত ইচ্ছাপত্ৰবিহীনৰ সম্পত্তি বিতৰণ নিশ্চলিখিত নিয়মাৱলী অনুযায়ী হ'ব অৰ্থাৎ :-

নিয়ম ১—ধাৰা ১৫ৰ উপধাৰা (১)ত বিনিৰ্দিষ্ট হাৰিচ সকলৰ ভিতৰত প্ৰতিষ্ঠা ১ ত থকা সকলে উত্তৰতী প্ৰতিষ্ঠিত থকা সকলৰ ওপৰত অগ্ৰাধিকাৰ পাব আৰু একে প্ৰতিষ্ঠিত থকা সকলে একেদৰে ভাগ পাব ।

নিয়ম ২—ইচ্ছাপত্ৰবিহীনজনৰ যি কোনো পুত্ৰ বা কন্যা যদি তেওঁৰ নিজা পুত্ৰ বা কন্যাৰ ইচ্ছাপত্ৰবিহীনৰ মৃত্যুৰ সময়ত জীৱিত ৰাখি ইচ্ছাপত্ৰবিহীনজনতকৈ আগতে মৰে তেনে পুত্ৰ বা কন্যাৰ লৰা-ছোৱালীহতে তেওঁলোকৰ নিজৰ ভিতৰত সেই অংশ পাব, যিটো তেনে পুত্ৰ বা কন্যাই ইচ্ছাপত্ৰবিহীনজনৰ মৃত্যুৰ সময়ত জীয়াই থকা হলে পালেহে তেনে ।

নিয়ম ৩—ধাৰা ১৫ৰ উপধাৰা (১)ৰ (খ) (গ) আৰু (ঙ) খণ্ডত আৰু উপধাৰা (২) ত উল্লিখিত হাৰিচসকললৈ ইচ্ছাপত্ৰবিহীনজনৰ সম্পত্তিৰ অৱগমন একে ক্ৰমত আৰু একে নিয়মাৱলী অনুযায়ী হ'ব যি বিলাক সম্পত্তিটো যথা ক্ষেত্ৰত পিতাৰ বা মাতাৰ বা পতিৰ হোৱা হলে আৰু তেনে ব্যক্তি ইচ্ছাপত্ৰ বিহীনজনৰ মৃত্যুৰ ঠিক পিচতে সেই সম্পত্তিৰ সম্পৰ্কত ইচ্ছাপত্ৰবিহীন ভাবে মৃত্যু হোৱা হলে খাটিলহেতেন ।

মৰু-মাক্কাট্ৰয়ম আৰু
এলীয় সন্তান
বিধিৰ দ্বাৰা
শাসিত ব্যক্তিসকলৰ
বিষয়ত বিশেষ
উপবন্ধ ।

১৭। ধাৰা ৮, ১০, ১৫ আৰু ২৩ ৰ উপবন্ধ সমূহৰ প্ৰভাৱ সেই সকল ব্যক্তিৰ সম্পৰ্কত খাটিব যি সকল এই অধিনিয়ম পাবিত নোহোৱা হলে মৰু-মাক্কাট্ৰয়ম বিধি বা এলীয় সন্তান বিধিৰ দ্বাৰা শাসিত হ'লহে তেনে— যেনিবা—

(i) ধাৰা ৮ৰ উপধাৰা (গ) আৰু (ঘ)ৰ ঠাইত নিশ্চলিখিতৰ্থাৰ্থান বহুৱা হৈছে, অৰ্থাৎ :-

“(গ) ততীয়তে, যদি দুয়োটা শ্ৰেণীৰ কাৰো কোনো হাৰিচ নাথাকে তেন্তে পোত্ৰজই হওক বা বংশধৰেই হওক কুটুম্ব সকল ।”;

(ii) ধাৰা ১৫ৰ উপধাৰা (১)ৰ (ক)ৰ পৰা (ঙ) লৈ খণ্ডসমূহৰ ঠাইত নিশ্চলিখিতৰ্থাৰ্থান বহুৱা হৈছে, অৰ্থাৎ :-

“(ক) প্ৰথমতে, যি কোনো পূৰ্বমতে পুত্ৰ বা কন্যাৰ সন্তান সকলকো ধৰি পুত্ৰ সকল আৰু কন্যা সকল আৰু মাতা ;

(খ) দ্বিতীয়তে, পিতা আৰু পতি;

(গ) ততীয়তে, মাতাৰ হাৰিচ সকল;

(ঘ) চতুৰ্থতে, পিতাৰ হাৰিচ সকল;

(ঙ) শেষত, পতিৰ হাৰিচ সকল ।” ;

(iii) ধাৰা ১৫ ৰ উপধাৰা (২)ৰ খণ্ড (ক) বাদ দিয়া হ'ল ।

(iv) ধাৰা ২৩ বাদ দিয়া হ'ল ।

উত্তরাধিকার বিমমত সাধাৰণ উপবন্ধসমূহ

অধৰ্ভৰ্ত্তৰ ওপৰত
পূৰ্ণৰত্নই অগ্ৰাধিকাৰ
পাব।

১৮। যদি সকলো প্ৰকাৰে সম্পত্তিৰ প্ৰকৃতি একে হয় তেন্তে পূৰ্ণৰত্ন দ্বাৰা
ইচ্ছাপত্ৰবিহীনৰ লগত সম্পত্তিৰ বাৰিচসকলে অধৰ্ভৰ্ত্তৰ ওপৰত অগ্ৰাধিকাৰ
পাব।

দুই বা অধিক
বাৰিচৰ উত্তৰাধিকাৰ
ধৰণ।

১৯। যদি ইচ্ছাপত্ৰবিহীনৰ সম্পত্তিত দুই বা তাতোধিক বাৰিচে একে
লগে উত্তৰাধিকাৰ পায় তেওঁলোকে সম্পত্তিটো নিশ্চলিখিত ধৰণে পাব—

- (ক) এই অধিনিয়মৰ আভিৰূপে অন্যথা উপবন্ধিত হোৱাৰ ব্যতিৰেকে
জননদ্বাৰা, শাখামদ্বাৰা নহয়, আৰু—
- (খ) সামান্য ৰায়ত হিচাবে, উমেহতীয়া ৰায়ত হিচাবে নহয়।

গৰ্ভস্থ সন্তানৰ
অধিকাৰ।

২০। ইচ্ছাপত্ৰবিহীনৰ মৃত্যুৰ সময়ত যি গৰ্ভস্থ আছিল আৰু পিচত
জীৱিত অৱস্থাতে জন্ম লাভ কৰিছে তেনে সন্তানে ইচ্ছাপত্ৰবিহীনৰ
বাৰিচ হবলৈ অগ্ৰাধিকাৰ পাব, যিটো তেওঁ বা তাই ইচ্ছাপত্ৰবিহীনৰ
মৃত্যুৰ পূৰ্বে জন্ম লাভ কৰা হৈছে পালেহে তেনে আৰু তেনে ক্ষেত্ৰত সেই
বাৰিচী ইচ্ছাপত্ৰবিহীনৰ মৃত্যুৰ তাৰিখৰ পৰাই নিহিত হোৱা বুলি পৰি-
গণিত হব।

একে সময়তে হোৱা
মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত
পূৰ্বৰ ধাৰণা।

২১। যি ক্ষেত্ৰত দুজন ব্যক্তিৰ এনে পৰিস্থিতিত মৃত্যু হয় যে কোনো
এজন ইজনৰ উত্তৰজীৱি আছিলনে নাই আৰু যদি আছিল কোনজন আছিল
সেইটো অনিশ্চিত হৈ পৰে তেতিয়া সম্পত্তিৰ উত্তৰাধিকাৰ প্ৰভাৱিত কৰা
সকলো উদ্দেশ্যত বিপৰীতভাৱে প্ৰমাণিত নোহোৱালৈকে এই পূৰ্বৰ ধাৰণা
কৰা হয় যে কান্ঠজন জ্যেষ্ঠজনৰ উত্তৰজীৱি আছিল।

কিছুমান ক্ষেত্ৰত
সম্পত্তি আহৰণ
কৰাৰ অগ্ৰমান্য
অধিকাৰ।

২২। (১) যি ক্ষেত্ৰত এই অধিনিয়ম প্ৰাৰম্ভণৰ পিচত এজন ইচ্ছাপত্ৰ-
বিহীনৰ যি কোনো স্বাৰ্থৰ সম্পত্তি অথবা তেওঁ বা তাই চলোৱা ব্যৱসায়ত
থকা স্বাৰ্থ পূৰ্বকৈ বা আনৰ লগতে অননুসূচীৰ শ্ৰেণী ১ ত বিনিৰ্দিষ্ট
দুজন বা তাতোধিক বাৰিচলৈ অৱগমিত হব আৰু তেনে বাৰিচ সকলৰ
কোনোজনে সম্পত্তি বা ব্যৱসায়ত থকা তেওঁৰ বা তাইৰ স্বাৰ্থটো হস্তা-
স্তৰণ কৰিবলৈ প্ৰস্তাৱ কৰে তেনেক্ষেত্ৰত হস্তান্তৰণ কৰিবৰ বাবে প্ৰস্তা-
ৱিত সেই স্বাৰ্থ আহৰণ কৰিবলৈ অন্য বাৰিচসকলৰ অগ্ৰমান্য অধিকাৰ
থাকিব।

(২) এই ধাৰাৰ অধীনত মৃতকৰ সম্পত্তিত থকা যিকোনো স্বাৰ্থ কিমান
মূল্যত হস্তান্তৰিত কৰিব পাৰিব পক্ষগণৰ মাজত কোনো চুক্তিৰ অবিহনে
সেইটো এই নিমিত্তে কৰা দখলতৰ ওপৰত আদালতৰ দ্বাৰা নিৰ্ণীত হব
আৰু যদি সেই স্বাৰ্থ আহৰণ কৰিবলৈ প্ৰস্তাৱ কৰোঁতা কোনো ব্যক্তি তেনেকৈ
নিৰ্ণীত হোৱা মূল্য দিবলৈ আনিচছক হয় তেন্তে সেই দখলতৰ বা তাৰ
আনুসংগিক সকলো খৰছ বহন কৰিবলৈ তেনে ব্যক্তি দায়বদ্ধ থাকিব।

(৩) যদি এই ধাৰাৰ অধীনত স্বাৰ্থ আহৰণ কৰিবলৈ প্ৰস্তাৱ কৰা অন-
নুসূচীৰ শ্ৰেণী ১ ত বিনিৰ্দিষ্ট দুই বা অধিক বাৰিচ থাকে তেন্তে বিভনে
হস্তান্তৰণৰ বাবে উচ্চতম মূল্য যাচে সেইজনৰ বাৰিচে অগ্ৰমান্যতা পাব।

স্পষ্টীকৰণ ২— এই ধাৰাত 'আদালতৰ' অৰ্থ সেই আদালতটোৰ
স্থানীয় ক্ষেত্ৰাধিকাৰৰ ভিতৰত স্থাৱৰ সম্পত্তিটো অৱস্থিত বা ব্যৱসায়টো
চলোৱা হয় আৰু ই তেনে আনকোনো আদালতকো সামৰে যাক ৰাজ্য-
চৰকাৰৰ ৰাজপত্ৰত অধিসূচনাৰ দ্বাৰা বিনিৰ্দিষ্ট কৰিব পাৰে।

নিবাস গৃহৰ
বিষয়ত বিশেষ
উপবন্ধ।

২৩। যি ক্ষেত্ৰত ইচ্ছাপত্ৰবিহীনে অননুসূচীৰ শ্ৰেণী ১ ত বিনিৰ্দিষ্ট
মতা আৰু মাইকী দুয়ো প্ৰকাৰৰ বাৰিচক তেওঁৰ বা তাইৰ উত্তৰজীৱিঅৱস্থাত
এৰি যায় আৰু তেওঁৰ বা তাইৰ সম্পত্তিৰ ভিতৰত তেওঁৰ বা তাইৰ
পৰিয়ালৰ সদস্য সকলে পূৰ্বকৈ অধিকাৰ কৰি থকা বাসগৃহও পৰে তেন্তে
এই অধিনিয়মত যিহকে থাকক সেই বাসগৃহৰ ভাগবাতোৱাৰা দাবী কৰিব
বাৰে তেনে কোনো মাইকী বাৰিচৰ অধিকাৰ জন্মৰ যোঁতালৈকে মজা

বাৰিচসকলে সেই সম্পত্তিত তেওঁলোকৰ নিজ নিজ অংশ ভাগবাটোৱাৰা
কাৰিবলৈ পছন্দ নকৰে কিন্তু সেইকী বাৰিচ গৰাকী তাত বসবাস কৰাৰ
অধিকাৰ স্বত্ববান হব :

পৰন্ত যিকোনো তেনে নাইকী বাৰিচ কন্যা হয় তেনেক্ষেত্ৰত যদি তাই
আবিবাহিত হয় বা গাঁৱয়েকে এৰি দিয়া বা গাঁৱয়েকৰ লগত বেলেগ
হোৱা বা বিধবা হয় কেৱল তেতিয়াহে তাই সেই বাস গৃহত বাস কৰা
অধিকাৰ স্বত্ববান হব ।

পুনঃ বিবাহ কৰা কিছু
মান বিধবাই বিধবা
স্বৰূপে উত্তৰাধিকাৰ
নাগাৰ পাবে ।

২৪। পূৰ্বমৃত পত্নীৰ বিধবা পত্নী, পূৰ্বমৃত পত্নীৰ পূৰ্বমৃত
পত্নীৰ বিধবা পত্নী বা অন্যকো বিধবা পত্নী হিচাবে এজন ইচ্ছাপত্ৰবিহীনৰ
লগত সম্পত্তিত যিকোনো বাৰিচ তেনে বিধবা হিচাবে ইচ্ছাপত্ৰবিহীনৰ
সম্পত্তিৰ উত্তৰাধিকাৰী হবলৈ স্বত্ববান নহয় যদিহে তাই উত্তৰাধিকাৰ
খোলাৰ তাৰিখত পুনঃ বিবাহিত হয় ।

হত্যাকাৰী অহতা
বৰ্জিত ।

২৫। যি ব্যক্তিয়ে নৰহত্যা কৰে বা নৰহত্যা কাৰিবলৈ উদগনি দিয়ে সেই
ব্যক্তি সেই হত ব্যক্তিৰ সম্পত্তিৰ বা যি সম্পত্তিৰ উত্তৰাধিকাৰ আগবঢ়াব
বা নৰহত্যা কাৰিছিল বা নৰহত্যা কাৰিবলৈ উদগনি দিছিল সেই সম্পত্তিৰ
বাৰিচ হোৱাৰ অহতা বৰ্জিত হব ।

ধৰ্মাশত্ৰু
গ্ৰহণকাৰীৰ বংশধৰসকল
অহতা বৰ্জিত ।

২৬। যিকোনো এই অধিনিয়মৰ প্ৰাবল্ডগৰ আগত বা পিচত এজন হিন্দু
ধৰ্মাশত্ৰু হোৱাৰ বাবে হিন্দু নোহোৱা হ'ল বা নোহোৱা হয় সেই ক্ষেত্ৰত
তেনে ধৰ্মাশত্ৰুৰ পিচত জন্ম হোৱা তেওঁৰ বা তাইৰ সন্তান সকল আৰু
সিবিলাকৰ বংশধৰ সকল তেওঁলোকৰ হিন্দুধৰ্মী সম্প্ৰদায়ৰ সম্পত্তিৰ
বাৰিচ হোৱাৰ অহতা বৰ্জিত হব যদিহে তেনে সন্তান সকল বা বংশধৰ-
সকল উত্তৰাধিকাৰ খোলাৰ সময়ত হিন্দু নহয় ।

যোতনা বাৰিচ
উত্তৰাধিকাৰ অহতা
বৰ্জিত হয় তেতিয়া ।

২৭। যদি এই অধিনিয়মৰ অধীনত কোনো ব্যক্তি কোনো সম্পত্তিৰ বাৰিচ
হোৱাৰ অহতা বৰ্জিত হয় তেন্তে সেই সম্পত্তি এনেভাবে অৱগামী হব
যেন ইচ্ছাপত্ৰবিহীনৰ আগতেই সেই ব্যক্তিৰ মৃত্যু ঘটিল ।

ৰোগ, ট্ৰাট
আদিয়ে অহতা
বৰ্জিত নকৰে ।

২৮। কোনো ৰোগ, ট্ৰাট বা অক্ষমতাৰ আধাৰত বা এই অধিনিয়মত
যোনকৈ উপবন্ধিত হৈছে আৰু তাৰ ব্যতিৰেকে অন্য যিকোনো আধাৰত
কোনো ব্যক্তিক যিকোনো সম্পত্তিৰ উত্তৰাধিকাৰী হোৱাৰ অহতা বৰ্জিত
কৰা নহব ।

ৰাজগামিষ্

বাৰিচৰ অভাৱ ।

২৯। যদি ইচ্ছাপত্ৰবিহীনে এই ৰাজগামিষ্ উপবন্ধাৱলী অনন্যায়ী
তেওঁৰ বা তাইৰ সম্পত্তিৰ উত্তৰাধিকাৰী হব অহতা সম্পন্ন কোনো বাৰিচ
এৰি যোৱা নাই তেন্তে সেই সম্পত্তি চৰকাৰলৈ অৱগামী হব আৰু চৰকাৰে
সম্পত্তিটো সেই সকলোবোৰ বাধ্যবাধকতা আৰু দায়বদ্ধতা সাপেক্ষে গ্ৰহণ
কৰিব যিখিনিৰ সাপেক্ষে এজন বাৰিচে সম্পত্তিটো গ্ৰহণ কৰিব
লাগিলেহেঁতেন ।

অধ্যায় ৩

ইচ্ছাপত্ৰযোগে উত্তৰাধিকাৰ

ইচ্ছাপত্ৰযোগে
উত্তৰাধিকাৰ ।

৩০। যি সম্পত্তি উইল বা ইচ্ছাপত্ৰিত বন্ধাকৰণৰ দ্বাৰা বন্ধ কৰিব পাৰি
তেনে যি কোনো সম্পত্তি হিন্দুৰে উইল বা অন্য ইচ্ছাপত্ৰিত বন্ধাকৰণ
দ্বাৰা ভাৰতীয় উত্তৰাধিকাৰ অধিনিয়ম, ১৯২৫ৰ উপবন্ধসমূহে বা তত-
সম্পত্তিক বন্ধৰং থকা আৰু হিন্দু সকলত খটা অন্য কোনো বিধি অনন্যায়ী
বন্ধ কৰিব পাৰিব ।

স্পষ্টীকৰণ— মিতাক্ষৰ সহযোগী সম্পত্তিত হিন্দু পদবন্ধৰ দ্বাৰা
নাটৰা তাৰাড, তাৰাজী, ইল্লম, কুটুম্ব, বা কাবাৰুৰ সম্পত্তিত তাৰাজী
তাৰাজী, ইল্লম, কুটুম্ব বা কাবাৰুৰ সদস্যৰ দ্বাৰা এই অধিনিয়ম বা

তৎকালীন বলবৎ থকা অন্য কোনো বিধিত যিহকে থাকক লাগে এই ধাৰাৰ অৰ্থৰ ভিতৰত তেওঁ বা তাইৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰ কৰিব পৰা সম্পত্তি বৰ্তী পৰিগণিত হব।

অধ্যায় ৪

নিৰসন

৩১। [নিৰাসিত] নিৰসন আৰু সংশোধনী অধিনিয়ম, ১৯৬০ (১৯৬০ নং ৫৮) ধাৰা ২ আৰু প্ৰথম অনঙ্গসূচীৰ দ্বাৰা নিৰাসিত।

অনঙ্গসূচী

(ধাৰা ৮ চাওঁক)

শ্ৰেণী ১ আৰু শ্ৰেণী ২ৰ দ্বাৰাচ সকল

শ্ৰেণী-১

পত্ৰ, কন্যা, বিধবা পত্নী, মাতা, পূৰ্বমৃত পত্ৰৰ পত্ৰ, পূৰ্বমৃত পত্ৰৰ কন্যা, পূৰ্বমৃত কন্যাৰ পত্ৰ, পূৰ্বমৃত কন্যাৰ কন্যা, পূৰ্বমৃত বিধবা পত্নী, পূৰ্বমৃত পত্ৰৰ পূৰ্বমৃত পত্ৰৰ পত্ৰ, পূৰ্বমৃত পত্ৰৰ পূৰ্বমৃত পত্ৰৰ কন্যা, পূৰ্বমৃত পত্ৰৰ পূৰ্বমৃত পত্ৰৰ কন্যা।

শ্ৰেণী-২

১। পিতা

২। (১) পত্ৰৰ কন্যাৰ পত্ৰ, (২) পত্ৰৰ কন্যাৰ কন্যা, (৩) ভ্ৰাতা, (৪) ভগ্নী।

৩। (১) কন্যাৰ পত্ৰৰ পত্ৰ, (২) কন্যাৰ পত্ৰৰ কন্যা, (৩) কন্যাৰ কন্যাৰ পত্ৰ, (৪) কন্যাৰ কন্যাৰ কন্যা।

৪। (১) ভ্ৰাতাৰ পত্ৰ, (২) ভগ্নীৰ পত্ৰ, (৩) ভ্ৰাতাৰ কন্যা, (৪) ভগ্নীৰ কন্যা।

৫। পিতাৰ পিতা ; পিতাৰ মাতা।

৬। পিতাৰ বিধবা পত্নী ; ভ্ৰাতাৰ বিধবা পত্নী।

৭। পিতাৰ ভ্ৰাতা ; পিতাৰ ভগ্নী।

৮। মাতাৰ পিতা ; মাতাৰ মাতা।

৯। মাতাৰ ভ্ৰাতা ; মাতাৰ ভগ্নী।

স্পষ্টীকৰণ— এই অনঙ্গসূচীত ভ্ৰাতা বা ভগ্নীৰ প্ৰতি কৰা উল্লেখ সহোদৰ বস্ত্ৰৰ দ্বাৰা হোৱা ভ্ৰাতা বা ভগ্নীৰ প্ৰতি কৰা উল্লেখক নাসামৰে।